Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	21Co/181/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8316211128
Dátum vydania rozhodnutia:	31. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Antónia Kandravá
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2018:8316211128.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, zast. Mgr. Ivanom Chvostekom, advokátom, Štefánikova 17, Humenné proti žalovanému: POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 05.09.2017, č. k. 10C/150/2016 -40, takto

r o z h o d o l :

I. Potvrdzuje rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch a výroku o trovách konania.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

Obsah napadnutého rozhodnutia

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len ,,súd prvej inštancie“) určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov č. XXXXXXXXX zo dňa 25.3.2015, ktorá je súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 25.3.2015 uzatvorenej medzi stranami sporu je absolútne neplatná, určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov č. XXXXXXXXX zo dňa 28.4.2015, ktorá je súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 28.4.2015 uzatvorenej medzi stranami sporu je absolútne neplatná nepripustil zmenu žalobného návrhu v zmysle návrhu žalobkyne doručenej súdu dňa 30.1.2017, zastavil konanie vo veci určenie, že zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 25.3.2015 a č. 803106072 zo dňa 28.4.2015 uzavreté medzi stranami sporu sú bez úrokov a bez poplatkov a priznal žalobkyni voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 50%.

2. Súd prvej inštancie citoval ustanovenia § 139, § 143 ods. 1 a 3 a § 144 Civilného sporového poriadku, čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ustanovenia § 37, § 39, § 53 ods. 1, ods. 4 písm. s) a t) a ods. 6 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa ako spotrebiteľ sa v tomto konaní domáha určenia, že Dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 25.3.2015 a zo dňa 28.4.2015 sú neplatné. V rámci dokazovania súd zistil, že predmetné dohody obsahujú ustanovenie v čl. I písm. a), ktoré má schopnosť privodiť výraznú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to jednoznačne v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. Za absolútne neprijateľnú v súvisiacej zmluve o úvere (v oboch prípadoch) považoval súd prvej inštancie výšku poplatku za uzatvorenie zmluvy, t.j. odplatu za poskytnutie úveru, ktorá je vo výške 346 eur pri výške dlhu 350 eur a vo výške 772 eur pri výške dlhu 800 eur, čo je takmer 100% poskytnutej istiny. Aplikujúc ustanovenie § 53 ods. 11 Občianskeho zákonníka súd uvedenú dohodu hodnotil so zreteľom na inú zmluvu, od ktorej závisí, teda so zreteľom

na uzatvorenú úverovú zmluvu. Obidve uzatvorené zmluvy považoval za neplatné minimálne v časti upravujúcej poplatok za uzatvorenie zmluvy o úvere, ktorý predstavuje neprimeranú, až úžernícku odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov. Poukázal na to, že sa jedna o neprijateľné zmluvné podmienky príkladmo uvedené v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ktoré svojou povahou možno subsumovať pod ustanovenia uvedené ako písm. s) a t). Zdôraznil, že zabezpečenie splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je síce v spotrebiteľských vzťahoch možné a zo zákona prípustné, ale toto zabezpečenie nemôže byť v neprospech spotrebiteľa, aj keď len kopíruje fakty z úverovej zmluvy, ako je to v prejednávanom prípade pri poplatku za poskytnutie úveru. Z uvedených dôvodov dospel k záveru, že pokiaľ úverová zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a tieto sú premietnuté aj do dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, je povinnosťou súdu určiť, že dohoda ako zabezpečovací prostriedok pre splnenie záväzku je neplatná. Dodal, že platí, že aj takáto dohoda, i keď je uzatvorená samostatne a oddelene od úverovej zmluvy, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká sa hodnotí spolu so zmluvou, od ktorej závisí.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 256 Civilného sporového poriadku. Odôvodnil to tým, že priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 50% z dôvodu, že v polovici žaloby zobrala žalobu bez vážnych dôvodov späť a spôsobila tak zastavenie konania. V časti určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy v dvoch výrokoch bola žalobkyňa úspešná a teda jej patrí náhrada trov konania.

Obsah odvolania

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Uviedol, že skutočnosť, že dohoda o zrážkach predstavuje samostatný dokument je rovnako v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa, v ktorej zákonodarca pripustil možnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ak táto dohoda je uzatvorená vo forme osobitnej listiny. Mal za to, že z napádaného rozsudku nie je zrejmé, že by žalobca preukázal, že by nebol o následkoch uzavretia tejto Dohody osobitne poučený. Inštitút zrážok zo mzdy upravuje § 551 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a predstavuje legitímny prostriedok slúžiaci veriteľovi na zabezpečenie jeho dlhu. Ide o dohodu zmluvných strán, ktorú uzatvoria na základe ich dobrovoľnosti. Argumentoval, že Dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa základné náležitosti, a to písomnú formu, súhlas dlžníka s dohodou, na znak čoho bola Dohoda podpísaná, uvedenie rozsahu vykonávaných zrážok vo výške 168,20 eur (tu zdôraznil, že celková výška, ktorá sa má zraziť nie je obligatórna náležitosť Dohody o zrážkach zo mzdy, obligatórnou náležitosťou je výška mesačnej zrazenej sumy) a náležitú identifikáciu platiteľa mzdy. Z vyššie uvedeného nie je možné ju vyhlásiť za neplatnú. Vyplnením Dohody o zrážkach zo mzdy mal možnosť klient Dohodu individuálne dohodnúť, teda znemožňuje to aby šlo iba o formulárovú listinu ktorú možno buď prijať alebo odmietnuť. Zároveň nepovažoval za pravdu, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy môže dôjsť k nekontrolovanému konaniu zo strany veriteľa s poukazom na zákonný limit výšky vykonávaných zrážok podľa § 551 OZ. Poukázal na to, že zákonodarca určuje výslovne, kde použitie určitého právneho inštitútu v spotrebiteľských vzťahoch nepripustí (§ 53 ods. 7 OZ). Smernica č. 2008/48 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere na nijakom mieste neprípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy za účelom zabezpečenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere nespomína. Práve naopak výslovne uvádza, ktoré úvery a spôsoby ich zabezpečenia nie sú prípustné (dohoda o zrážkach zo mzdy medzi nimi nie je uvedená), pričom zabezpečenie pohľadávky veriteľa zo spotrebiteľského úveru výslovne pripúšťa a jeho druh s výnimkou vyššie uvedených zabezpečení neobmedzuje. Namietal, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci neposudzoval procesnú prípustnosť žaloby s poukazom na ust. § 137 písm. d) C.s.p. v zásade nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb za podmienky, že to vyplýva z osobitného právneho predpisu. Za takýto právny predpis nie je možné považovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v žiadnom zo svojich ustanovení, a to ani v ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nepripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti. Žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem, ktorý je nevyhnutným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby a nemôže byť založený len na subjektívnom pocite žalobkyne, že uzavreté Zmluvy sú pre ňu nevýhodné. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Poukázala na pripomienky Európskej komisie vo veci C-30/12 na čl. 22,23,24 v ktorých sa konštatuje, že v prejednávanej veci môže nastať situácia,

v ktorej si veriteľ môže vymôcť celu pohľadávku voči dlžníkovi pomocou zrážok zo mzdy bez toho, aby došlo k súdnemu preskúmaniu nekalosti ustanovení spotrebiteľskej zmluvy. Naliehavý právny záujem žalobkyne mal sú preukázaný tým, že žalovaný reálne vykonával realizáciu zabezpečovacieho prostriedku, či dochádza alebo ešte môže dochádzať bez právneho dôvodu k zásahu do jeho majetkovej sféry. Uviedla, že aj keď nepochybne dohoda o zrážkach zo mzdy je zabezpečovací inštitút vo všeobecnosti aprobovaný zákonom, to neznamená, že v konkrétnych súvislostiach (ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy) je nemožno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Inštitút dohody o zrážkach umožňuje obísť dôležitý prvok úniového práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Práve tým dohoda o zrážkach zo mzdy v spotrebiteľskej zmluve spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a preto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Navrhla potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a priznal náhradu trov odvolacieho konania.

7. K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Poukázal na skutočnosť, že zmluvné strany výslovne prejavili vôľu uzavrieť Dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá tvorí samostatnú listinu tak, že ju podpísali, došlo k jej individuálnemu dojednaniu a z toho dôvodu ju nie je ju možné považovať za neprijateľnú podmienku. Skutočnosť, že žalobkyňa kvalifikovaným spôsobom prejavila vôľu uzatvoriť predmetnú Dohodu o zrážkach zo mzdy ešte samo o sebe nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne- spotrebiteľa.

Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len ,,C.s.p.“) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 C.s.p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 C.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

10. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

11. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola dňa 25.03.2015 na samostatnej listine uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy č. 803106012 za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 803106012 uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 25.03.2015. Ako aj to, že dňa 28.04.2015 bola medzi stranami na samostatnej listine uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy č. 803106072 za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 803106072 uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 28.04.2015.

12. V konaní nebolo sporné, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 803106012 zo dňa 25.03.2015 a zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 803106072 zo dňa 28.04.2015 predstavujú zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, kde žalobkyňa vystupuje v postavení spotrebiteľa. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalobcu.

13. Odvolací súd považuje na začiatok za dôležité uviesť, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženia

nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženia nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

14. Do úvahy prichádza ochrana spotrebiteľa (§3 ods.3, 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) spravidla uložením povinnosti zdržať sa výkonu práva z konkrétnej dohody o zrážkach zo mzdy vrátane neodkladného opatrenia (pri menej závažnejších porušeniach práv spotrebiteľa) alebo v prípade neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy ochrana určením dohody o zrážkach zo mzdy ako neplatnej neprijateľnej zmluvnej podmienky (298 C.s.p.)

15. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov hoci uzatvorená na samostatnom tlačive má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľských úveroch so spotrebiteľmi. Je právne bezvýznamné, či takáto dohoda vyplýva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, ak má byť súdmi akceptovaná, musí byť výsledkom zmluvnej autonómie strán a slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Žalovaný ako veriteľ formulárovou zmluvou do prejavu vôle žalobcu k uzavretej zmluve o úvere, o uzavretie ktorého len mal záujem, zahrnul bez ďalšieho automatické uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy. Na uvedenom nemení nič ani tá skutočnosť, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na samostatnom tlačive. Toto tlačivo malo typový formulárový charakter, ktorý žalobca nemohol ovplyvniť. Uvedené zmluvné dojednanie tak vnucuje žalobcovi ako spotrebiteľovi určité správanie, konanie, pričom tým zvýhodňuje poskytovateľa služby ako príjemcu plnenia, čím je spôsobená nerovnováha zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania. Postup žalovaného pri uzatváraní dohôd o zrážkach zo mzdy pri poskytovaní spotrebiteľských úverov je odvolaciemu súdu známy z jeho rozhodovacej praxe, z ktorej vyplýva, že tieto dohody sú spotrebiteľmi podpisované bez adekvátneho vysvetlenia možnosti spornú dohodu nepodpísať. Síce tzv. informovaný súhlas odvolací súd nevyžaduje, no odporuje princípu ochrany slabšej zmluvnej strany, ak sa podpisy spotrebiteľov pre takéto dohody preukázateľne nezadovažujú s odbornou starostlivosťou po adekvátnom (vhodnom) poučení o význame a dôsledkoch takejto dohody na spotrebiteľa ale ak sa kontraktácia vykonáva na úrovni paušálnej produkcie a akceptácie zmluvných formulárov s rizikom, že spotrebiteľ je sústredený na hlavný produkt (v danej veci úver).

16. Je potrebné si uvedomiť, že dlžník sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikatelia. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

17. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

18. Odvolaciemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že zmluvy predkladané žalovaným na podpis spotrebiteľom obsahujú neprijateľné podmienky, nezodpovedajú požiadavkám stanoveným právnymi normami zameranými na ochranu spotrebiteľa.

19. Podľa § 53 ods. 4 písm. s) a t) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa a ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

20. Zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 4 písm. s) Občianskeho zákonníka bola začlenená do platnej právnej úpravy zákonom č. 102/2014 Z. z. Vecné zameranie zmluvnej podmienky sa sústreďuje na klauzuly smerujúce k povinnosti spotrebiteľa zabezpečiť spotrebiteľský záväzok v rovine poskytnutia zabezpečenia splnenia záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku. Podľa uvedenej dikcie budú neprijateľné také zmluvné podmienky, ktoré budú spotrebiteľa nútiť k tomu, aby zabezpečil svoj záväzok viacerými spôsobmi zabezpečenia, prípadne čo i len jedným spôsobom zabezpečenia záväzku, ak dôjde k naplneniu dispozície, a teda predmet zabezpečenia bude implikovať neprimerane vyššiu hodnotu, ako je výška záväzku spotrebiteľa. Príkladom neprijateľnosti zmluvnej podmienky bude ustanovenie, ktoré bude žiadať, aby spotrebiteľ založil pri spotrebiteľskom úvere svoju nehnuteľnosť, ktorej hodnota bude podstatne prevyšovať jeho existujúci záväzok. Rovnako neprijateľnej povahy bude zmluvné ustanovenie, ktoré bude požadovať, aby spotrebiteľ záväzok zabezpečil zrážkami zo mzdy, zmluvnou pokutou, prípadne uznaním dlhu, ak pri súbehu všetkých zabezpečovacích inštitútov bude ustálené, že ich aplikácie je vo vzťahu k hodnote záväzku neprimeraná. Termín „požadujú“ je potrebné vykladať nielen v zmysle povinnosti niečo konať, a teda aktívne poskytnúť zabezpečenie, ale aj v zmysle samotnej povinnosti zabezpečiť záväzok v intenciách konkrétneho zabezpečovacieho inštitútu. Z uvedeného plynie, že test neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky bude dopadať nielen na zmluvné podmienky, podľa ktorých spotrebiteľ musí poskytnúť zabezpečenie, ale aj zmluvné podmienky konkrétne zabezpečenie upravujúce, t. j. na dohodu o zrážkach zo mzdy, zmluvnú pokutu a pod. Pokiaľ ide o neprimeranú výšku hodnoty zabezpečenia, v judikatúre súdov SR, táto osciluje okolo hodnoty 20 až 40?% prevýšenia oproti výške hodnoty kontrahovaného záväzku. Podstatným prevýšením sa rozumie už presiahnutie hranice 10 až 20?% v súvislosti s niektorými konkrétnymi zmluvnými typmi a stanovovaním ceny plnenia. V dôsledku prípadného judikovania neprijateľnosti zmluvnej podmienky by mohlo dôjsť k určeniu neprijateľnosti akcesorických zabezpečovacích záväzkov, pokiaľ tieto budú mať svoj pôvod v neprijateľných zmluvných klauzulách vymedzených v písmene t) citovaného paragrafu. (pozri Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 ? 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 492 - 632)

21. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol, odvolací súd sa stotožňuje s jeho záverom, že je dôvodné určiť neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, pokiaľ na základe takejto dohody môžu byť vymáhané aj pohľadávky, ktoré nie sú v súlade s právom. Dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná aj vtedy, ak je možné aby na základe nej boli uspokojené aj pohľadávky, ktoré vyplývajú z neprijateľných zmluvných podmienok, ako je tomu v tomto prípade. Výšku poplatku za uzatvorenie zmluvy, t.j. odplatu za poskytnutie úveru, je v prípade zmluvy spotrebiteľskom úvere č. 803106012 vo výške 346 eur pri výške dlhu 350 eur a v prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo č. 803106072 vo výške 772 eur pri výške dlhu 800 eur. Žalovaný tak na základe predmetných dohôd o zrážkach zo mzdy domáha od žalobkyne získania úžerného, neetického plnenia, keď požaduje zaplatenie poplatkov za uzatvorenie zmlúv, t.j. odplát za poskytnutie úverov, čo v obidvoch prípadoch predstavuje takmer 100 % prevýšenie oproti poskytnutej istiny.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že zabezpečenie záväzku na základe predmetných Dohôd o zrážkach z mzdy spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné vyhodnotiť ho ako neprijateľné a absolútne neplatné.

23. Určovanie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy sa odvíja od posúdenia neprijateľnosti tejto dohody ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, na ktorom určení vyplýva naliehavý právny

záujem priamo zo zákona. Zo samotného zákonného ustanovenia (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) vyplýva tento naliehavý právny záujem spotrebiteľa na takomto určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky a vyslovenia jej neplatnosti. Naliehavý právny záujem je daný vtedy, keď len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobca nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu k zamestnávateľovi, aby ďalej nevykonával zrážky zo mzdy. Určovanie neplatnosti takejto dohody sa odvíja od posúdenia prijateľnosti, resp. neprijateľnosti takejto dohody ako zmluvnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy, na ktorom určení vyplýva naliehavý právny záujem priamo zo zákona. Práve takouto dohodou o zrážkach zo mzdy sa obchádza súdne konanie o skutočnej výške pohľadávky, ktorú je žalobca žalovanému dlžný. Práve takáto určovacia žaloba poskytne žalobcovi v postavení spotrebiteľa ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, z čoho vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Tento výklad je i v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorej charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. 11. 2015 sp. zn.8Cdo/483/2014). Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu nespočíva na žalobcovi, keďže tento vyplýva priamo zo zákona. Zo samotného zákonného ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

24. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. ods. 1 a 2 rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch ako vecne správny potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p., § 262 ods. 1 C.s.p. a § 255 ods. 1 C.s.p., tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, pričom o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 C.s.p., v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).